

# 67/1982

Dokumentin versiot

- [Viitetiedot](#)
- [På svenska](#)

Annettu Helsingissä 25. päivänä tammikuuta 1982

## Ilmansuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### 1 luku

#### Yleisiä säännöksiä

##### 1§

Ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi on noudatettava sen lisäksi, mitä muualla on säädetty, tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Tämä laki ei koske säteilyvaaraa aiheuttavaa toimintaa.

##### 2§

*Ilman pilaantumisella* tarkoitetaan tässä laissa sellaista ihmisen toiminnasta johtuva ilman koostumuksen tai sen ominaisuuksien muuttumista, josta joko välittömästi tai välillisesti aiheutuu haittaa terveydelle, merkittävää haittaa elollisen luonnon toiminnoille, muun ympäristön merkittävää vahingollista muuttumista, merkittävää taloudellista vahinkoa tai merkittävää viihtyisyyden vähentymistä taikka muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

*Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* tarkoitetaan rakennuksen tai laitoksen käyttämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ulkoilman pilaantumista.

### 2 luku

#### Viranomaiset

##### 3§

Ilmansuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle.

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo ilmansuojelua läänissä.

#### 4§

Kunnan tehtävänä on alueellaan valvoa ja edistää ilmansuojelua sekä tässä tarkoituksessa huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilman laadun seurannan järjestämisestä.

Kunnalle kuuluvat tämän lain mukaiset ilmansuojelutehtävät hoitaa kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johtosäännössä määrätty jollekin lautakunnalle (*kunnan ilmansuojeluviranomainen*).

#### 5§

Kunnat voivat huolehtia niille tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä osittain tai kokonaan yhteisesti.

Kunnalle tämän lain mukaan kuuluvat tehtävät voidaan uskoa myös soveltuvan kuntainliiton tai pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan hoidettaviksi. Tämän lain säännöksiä kunnasta ja kunnan ilmansuojeluviranomaisesta sovelletaan tällöin vastaavasti kuntainliittoon ja kuntainliiton ilmansuojeluviranomaiseen sekä pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan ja sen vastaavaan toimielimeen.

#### 6§

Asetuksella säädettävät valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset antavat lausuntoja ilmansuojeluviranomaisille sekä toimivat muullakin tavoin ilmansuojelun asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

### 3 luku

## Ilman pilaantumisen yleinen ehkäiseminen

#### 7§

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajan (*toiminnan harjoittaja*) on huolehdittava ilman pilaantumisen ehkäisemisestä siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää ja tässä tarkoituksessa oltava riittävästi selvillä toiminnan vaikutuksista ilman laatuun.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ilman laatuun, ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden merkitys ilmansuojelun kannalta sekä näiden toteuttamisen tekniset ja taloudelliset edellytykset. Lisäksi on otettava huomioon toiminnan harjoittamisen edellytykset yleensä sekä toiminnan merkitys yleisen edun kannalta.

## 8§

Viranomaisten on tehtäviään suorittaessaan mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon ilmansuojelun näkökohdat ja siinä tarkoituksessa pidettävä tarpeellista yhteyttä ilmansuojeluviranomaisiin.

## 9§

Valtioneuvosto voi antaa ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellisia yleisiä ohjeita taikka niiden sijasta tai ohella yleisiä määräyksiä:

- 1) aineen enimmäispitoisuudesta ilmassa;
- 2) aineen enimmäispitoisuudesta ilmaan tulevassa päästössä tai ilmaan tulevan aineen enimmäismäärästä;
- 3) valmistettavan, maahantuotavan tai myytävän polttoaineen taikka muun tuotteen tai valmisteen koostumuksesta; sekä
- 4) moottoriajoneuvon joutokäynnin rajoittamisesta muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitettulla tiellä.

Ohjeet voidaan antaa myös erilaisina eri alueille taikka 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista myös teollisuuden eri toimialoille. Määräykset 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista on annettava yhdenmukaisina koko maata varten. Kohdissa 3 ja 4 tarkoitetuista seikoista voidaan määräykset antaa myös erilaisina eri alueille. Edellytyksenä 3 kohdassa tarkoitettujen määräysten antamiselle erilaisina on kuitenkin, ettei määräyksillä sanottavasti vaikuteta eri alueiden taloudelliseen asemaan.

## 10§

Sisäasiainministeriö voi antaa ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi yleisiä ohjeita:

- 1) ilmaan tulevien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilman laadun tarkkailun järjestämisestä;
- 2) ilmansuojeluviranomaisille tämän lain mukaan kuuluvien yleisten ilmansuojelutehtävien suorittamisesta; sekä
- 3) muista näihin rinnastettavista seikoista.

## 4 luku

### Ilmoitusmenettely

## 11§

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta, asetuksella tarkemmin säädettävästä toiminnasta tai sen olennaisesta muuttamisesta on toiminnan harjoittajan tehtävä kirjallinen ilmoitus sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella toimintaa harjoitetaan.

## 12§

Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa määrätä, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, vaikkei ilmoitusvelvollisuutta ole asetuksella säädetty.

## 13§

Ilmoitus on tehtävä riittävän ajoissa ennen kuin ryhdytään toiminnan aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin, kuitenkin viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä myöntää luvan ilmoituksen tekemiseen mainittua ajankohtaa myöhemmin.

Edellä 12 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa sisäasiainministeriön on varattava ilmoituksen tekemiseen riittävä aika siitä lukien kun toiminnan harjoittaja sai tiedon ministeriön päätöksestä.

## 14§

Lääninhallitus tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen.

Lääninhallituksen on hankittava ilmoituksesta kunnan ilmansuojeluviranomaisen lausunto sekä muut asian käsittelemiseksi tarpeelliset lausunnot. Lääninhallituksen on myös varattava niille, joiden etuun ilmoitetusta toiminnasta aiheutuva ilman pilaantumisen vaara saattaa vaikuttaa, tilaisuus muistutuksien tekemiseen.

Ennen päätöksen antamista lääninhallituksen on varattava toiminnan harjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi sekä tarvittaessa esittää kohtuullisessa määräajassa suunnitelma ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimista.

## 15§

Ilmoituksen johdosta tekemässään päätöksessä lääninhallitus voi 9 §:n nojalla annettujen ohjeiden soveltamiseksi tai määräysten noudattamiseksi taikka muutoin ilman ilmeisen pilaantumisen ehkäisemiseksi antaa toimintaa koskevia erityisiä määräyksiä:

- 1) päästöjen rajoittamisesta;
- 2) muista päästöjä koskevista suojelutoimenpiteistä; sekä
- 3) päästöjä ja niiden vaikutusta ilman laatuun koskevan tarkkailun järjestämisestä.

Erityisen painavasta syystä lääninhallitus voi antaa ilmoitettua toimintaa koskevan määräyksen, joka poikkeaa 9 §:n nojalla annetuista yleisistä määräyksistä.

Lääninhallitus voi päätöksellään määrätä toiminnan harjoittajan tekemään päästöjä ja ilmansuojelutoimenpiteitä sekä niiden vaikutuksia ilman laatuun koskevan selvityksen, jos selvityksellä on katsottava olevan olennaista merkitystä harkittaessa 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tarpeellisuutta.

Edellä tarkoitettujen määräysten antamista harkittaessa on otettava huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa on säädetty.

## 16§

Edellä 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tarkkailun lääninhallitus voi määrätä kahden tai useamman toiminnan harjoittajan järjestämään yhdessä. Samalla on tarvittaessa määrättävä tarkkailusta aiheutuneiden kustannusten jakamisesta.

## 17§

Lääninhallitus voi muuttaa 14 ja 15 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä annettaessa vallinneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti toisenlaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 14-16 §:ssä on säädetty.

# 5 luku

## Valvonta ja tarkkailu

## 18§

Ilmansuojeluviranomaisella on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia. Ilmansuojeluviranomainen voi käyttää tarkastukseen liittyvän tutkimuksen suorittamisessa apuna asiantuntijaviranomaista tai -laitosta.

Tarkastuksen tai tutkimuksen tekijällä on oikeus tehtävänsä suorittamiseksi:

- 1) päästä paikkoihin, joissa on perusteltua syytä olettaa harjoitettavan ilmansuojelun kannalta merkityksellistä toimintaa;
- 2) saada tarvittavat, käytettävissä olevat tiedot rakennuksista, laitteista, valmistusmenetelmistä, toiminnassa käytettävistä aineista sekä ilman laatua ja päästöjä koskevien mittausten tuloksista; sekä
- 3) tehdä tarvittavat mittaukset ja ottaa tarvittavat näytteet.

## 19§

Ilmansuojeluviranomaisella on oikeus tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilman laatua myös muualla kuin toiminnan harjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakolta ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edellytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa lääninhallituksen ratkaistavaksi.

## 20§

Lääninhallitus voi hakemuksesta myöntää toiminnan harjoittajalle luvan tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilman laatua toisen alueella, jollei maan omistaja tai haltija ole tähän vapaaehtoisesti suostunut.

Lupa voidaan myöntää edellyttäen, ettei tarkkailusta aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

## 21§

Lääninhallitus voi sakon uhalla kieltää koskemasta ilman laadun seurannan kannalta tarpeellisiin mittauslaitteisiin tai muihin tutkimusvälineisiin.

# 6 luku

## Pakkokeinot ja rangaistukset

## 22§

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, lääninhallitus voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määrääjassa oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin. Ennen päätöksen tekemistä lääninhallituksen on varattava sille, jota päätös koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Lääninhallitus voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden täyttämiseksi sakon uhan taikka uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että viranomainen teettää tekemättä jätetyn toimenpiteen laiminlyöjän kustannuksella.

Teettäen suoritetun toimenpiteen kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja peritään laiminlyöjältä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

## 23§

Joka rikkoo tämän lain 11 §:n mukaisen taikka 9, 12 tai 14-17 §:n nojalla määrätyn velvollisuutensa, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *ilmansuojelurikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu teko on tehty tahallaan tai törkeästä tuottamuksesta ja siitä aiheutuu ilman pilaantumista, on rikoksentehtyjä tuomittava *ilmansuojelurikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

## 7 luku

# Muutoksenhaku

## 24§

Lääninhallituksen 19 ja 21 §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Sisäasiainministeriön 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ja lääninhallituksen 22 §:n 2 momentin nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Muutosta sisäasiainministeriön ja lääninhallituksen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

## 25§

Valitusoikeus tämän lain nojalla annetusta päätöksestä on toiminnan harjoittajalla sekä 20 §:ssä tarkoitetussa asiassa maan omistajalla tai haltijalla.

Valitusoikeus lääninhallituksen päätöksestä 14, 15 ja 17 §:ssä tarkoitetussa asiassa on myös laitoksen sijaintikunnan ilmansuojeluviranomaisella sekä sellaisen kunnan ilmansuojeluviranomaisella, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ilman pilaantumisen kannalta.

## 26§

Lääninhallituksen 20 §:n ja 22 §:n 1 momentin nojalla tekemässä päätöksessä sekä 22 §:n 2 momentin nojalla tekemässä uhkasakon tuomitsemista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Erityisestä syystä valitusviranomainen voi määrätä, että lääninhallituksen 22 §:n 1 ja 2 momentin nojalla tekemää päätöstä, jossa on asetettu toiminnan keskeyttämisuhka tai teettämisuhka, on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Valitusviranomaisen on käsiteltävä edellä mainitut asiat kiireellisesti.

## 8 luku

### Erinäisiä säännöksiä

#### 27§

Sisäasiainministeriö pitää *ilmansuojelun tietorekisteriä*, johon merkitään ilmansuojelun suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Tarkemmat säännökset rekisteristä annetaan asetuksella.

#### 28§

Ilmansuojelun ja sitä koskevien tehtävien hoidon edistämistä varten sisäasiainministeriön yhteydessä toimii *ilmansuojelun neuvottelukunta*. Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan tehtävistä, asettamisesta ja järjestysmuodosta annetaan asetuksella.

#### 29§

Kunnalle maksetaan valtionosuutta tämän lain mukaisista kertaluontoisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä aiheutuviin kustannuksiin sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuviin kustannuksiin kuntien kantokykyluokituksen perusteella seuraavasti:

| kantokykyluokka | valtionosuus prosenteissa |
|-----------------|---------------------------|
| 1               | 70                        |
| 2               | 66                        |
| 3               | 62                        |
| 4               | 58                        |
| 5               | 54                        |
| 6               | 51                        |
| 7               | 48                        |
| 8               | 45                        |
| 9               | 42                        |
| 10              | 39                        |

Valtionosuuden myöntämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tarpeellinen ja että toimenpiteeseen on hankittu ennen sen aloittamista lääninhallituksen hyväksyminen.

Milloin kunnan ilmansuojelutehtäviä suorittaa sellainen viran- tai toimenhaltija, jonka palkkaukseen kunta saa valtionosuutta muun lain nojalla, valtionosuus suoritetaan vähentämättömänä kyseisen lain nojalla myös ilmansuojelutehtävien osalta.

#### 30§

Poliisi on velvollinen antamaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi virka-apua.

## 31§

Joka tässä säädetyssä tehtävässä toimiessaan on saanut tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilön terveydentilasta tai taloudellisesta asemasta, ei saa niitä ilmaista, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, suostu tietojen antamiseen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske tietojen antamista ilmansuojeluviranomaiselle, terveysviranomaiselle, ilmansuojelun asiantuntijaviranomaiselle tai -laitokselle tai muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja ilmansuojelua koskevan tehtävän suorittamiseksi, eikä tietojen antamista syyttäjä- tai poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

## 32§

Henkilö, joka suorittaa hänelle tämän lain nojalla uskottua tehtävää, on toiminnastaan vastuussa kuten virkamies.

## 33§

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

# 9 luku

## Voimaantulosäännökset

## 34§

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1982.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

## 35§

Jos toiminta, josta on tehtävä 11 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, on aloitettu tai jos toiminnan aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin on ryhdytty ennen tämän lain voimaantuloa, ilmoitus on tehtävä asetuksella säädettävän määräajan kuluessa, jota ei saa asettaa yhtä vuotta lyhyemmäksi eikä viittä vuotta pidemmäksi lain voimaantulosta lukien. Ilmoituksen tekemiseen varattava aika voi olla eri pituinen erityyppisille laitoksille sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos asetuksella myöhemmin säädetään ilmoitusvelvolliseksi toiminta, joka on aloitettu tai jonka aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin on ryhdytty ennen asetuksen voimaantuloa, on asetuksella samalla säädettävä ilmoituksen tekemiseen varattavasta ajasta, joka ei saa olla yhtä vuotta lyhyempi ilmoitusvelvollisuutta koskevan asetuksen voimaantulosta lukien.

Hallituksen esitys 35/81

Talousvaliok. miet. 14/81

Suuren valiok. miet. 201/81

Helsingissä 25. päivänä tammikuuta 1982

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa Pääministeri

Mauno Koivisto

Ministeri

J. Koikkalainen